

Ha sajtót vesz, figyeljen a STAUFFER-névre! Ezt kérje mindenütt.

Ientkezett újból, azonban már más körülmények között.

Hogy ezalatt mennyit fejlődött a művészete, azt szakember állapíthatná meg. Mi itt egy másfajta haladásról szólunk. Az 1888-ban írt kérvény beüvetése bizony kezdetleges egy kissé, idegen kéz több helyen jótékony befolyást gyakorol némely helyesírási hibára. — viszont tíz év múlva határozott írás, stílus és fogalmazás már a Zomboryé.

Itt azonban előbb el kell mondanunk valamit, ami jellemző az akkori korra, levegőre.

Ferenc József 1897 szeptember 25-én tíz szobrot ajándékozott Budapestnek. Elhatározását nagy lelkesedéssel fogadta az ország s már harmadnapra rá, szeptember 28-án, visszhangképpen elhatározta a Tanács, hogy előterjesztést tesz a közgyűlésnek, létesítsen a város 20.000 koronás alapítványt, amelynek évi 1000 korona kamata

a képzőművészet valamelyik szakában magát képezni óhajtó szegedi születésű ifju részére ösztöndíjjal szolgáljon.

Nem csak a közigazgatási életben szokatlan az a habozás nélküli gyors intézkedés, amellyel ezt az ügyet intézték, — bárhol is feltűnt volna az. Szeptember 29-én a közgyűlés elfogadja a tanácsi előterjesztést s megbízza Lázár György helyettes polgármestert az alapítólevél elkészítésével. A következő, az októberi közgyűlés meghozza aztán végleges határozatát, amit felküldenek jóváhagyás végett a kultuszminisztériumba.

A következő év júliusában visszajön az iratcsomó, a miniszter apró pótlásokat kíván, főleg azt mondja:

— „...habár a jelenlegi szövegezés mellett is feltehető, hogy a szegedi ifjak valláskülönbség nélkül jogosítván pályázni az ösztöndíjra, azért minden kétely elhárítása végett ennek különösen is határozott kifejezés adandó.“

A miniszteri leiratot Zsilinszky Mihály államtitkár írta alá. 1898-ban.

A város elvégezte a pótlást, most már elfogadta azt a kultuskormány s határozata végén ezeket mondja:

— „Végül örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy a közönségnek a szóban levő alapítvány létesítése által tanúsított s a képzőművészet érdekét oly hathatósan előmozdító hazafias áldozatkészségeért köszönetemet és elismerésemet nyilvánítsam.“

Most már kiirhatták a pályázatot s a pályázók a következők voltak:

Károlyi Lajos,
Tóth Molnár Ferenc,
Kendlleffor Károly,
Nyilassy Sándor és
Zombory Lajos.

A nyertes az 1898—99. tanévre Zombory Lajos lett, aki vázlatkönyvén kívül festményeket is mellélt, továbbá Pállik Béla és Roskovics Ignác festőművészek ajánló nyilatkozatát, nemkülönben a müncheni királyi festészeti akadémia elismerő bizonyítványát arról, hogy már négy hónapi tanulás után milyen sikert ért el az akadémia rendezett kiállításán.

A három év alatt aztán Zombory fokozatosan küldte be a Tanácsnak a szebbnél szebb, egyre nagyobb elismerést tartalmazó, müncheni bizonyítványokat, mint fejlődő művészete dokumentumait.

Utána 1901-ben Károlyi Lajos kapta meg a Ferenc József ösztöndíjat. Benczur Gyula, a festészeti mesteriskola igazgatója ajánlta „a legmelegebben“ a város figyelmébe és hathatós támogatására.

A művész alapítványa.

Hogy mivé válik néha a legnemesebb szándék is, arra nézve jellemző az alábbi eset:

Zombory Lajos 1918-ban beadványt intézett Somogyi Szilveszter polgármesterhez, hangsúlyozva, hogy Szeged ősi polgári erényeitől és az ő régi családi hagyományaitól is áthatva, ifju kora óta mindig az volt egyik hő vágya, hogy ő is hasznos polgára legyen Szegednek. A sors és a küzdelmes élet nem adtak rá módot, hogy itthon élhessen, azért sose szakadt el lelkében szülővárosától.

— A mai rendkívül idők és események sürgetnek, folytatja hogy régi óhajomnak tegyek eleget, midőn a multban Szeged városától és a nagy köztől nyert összes kitüntető ösztöndíjaimat, — amiket mindenkor csak megtisztelő kölcsönnek tekintettem, — minden kamataival együtt egy hasonló célú

25.000 koronás művészeti ösztöndíj-alapítvány

formájában ugyancsak a nagy köznek hálásan és tisztelettel visszaszámaztatom. Ezen összeget örök letétként elhelyezem oly célból, hogy annak évi 1500 korona, illetve mindenkor, kamata egy szegedi születésű magyar, keresztény vallású szegénysorsú művésznek komoly tanulmányaiban segítségére legyen.

Elkészült az alapítólevél tervezete is, amely szerint az ösztöndíjat elsősorban állatfestő, vagy ha ilyen pályázó nincs, akkor figurális festő és harmadsorban tájképfestő, vagy szobrász kapja. A pályázó életkora csak a 18—30 évek között mozoghat.

Az alapítólevelet 1922-ben jóváhagyta Vass József kultuszminiszter, azonban közbejött a devalváció, a hadikötvényekben letett 25.000 korona pedig ma egy ebédre sem volna elég annak a bizonyos szegénysorsú művészifjunak.

A „Zombory Lajos-gyűjtemény.“

Ezelőtt öt évvel megint meleg szívvél fordult szülővárosa felé a művész, 26 darab festményt, amelyek a legméltóbban képviselik művészi fejlődésének különböző fázisait, ajándékba adta Szegednek, éppen csak készíadásainak minimális megtérítését kérve. Ha a hajlamát követi, ingyen teszi ezt, de a megtérítésre anyagi helyzete kényszerítette. 1928-ban már kevesebb képet vettek az emberek.

— Céлом az, írta a Tanácshoz intézett levelében, hogy egyrészt az alföldi magyar tipust ábrázoló és Szolnokon festett képeimből, valamint több külföldön festett tanulmányomból a Szegeden most fejlődő ifju művésznemzedék komoly tanulmányokkal tanulságot szerezzen és ismereteit gyarapítsa. Csak azt kérem, hogy az adományozott kép-gyűjteményt, ha most nem is, de a jövőben, amikor több hely lesz, egy, vagy két teremben külön „Zombory Lajos gyűjteménye“ címén méltóztassék elhelyezni és megőrizni.

A képek közül voltaképpen 22 darabot festett Zombory, gulya, borju, tehén, ló, bika-tanulmányok, jégördő, szántás, buzahordás, huszártémák, — négy darab Edgar Downs, Paul Diering, Jantzik Mátyás és Lovász Ferenc munkája. Az ajándékok közt szerepel 30 igen ritka, könyvtárusi forgalomban nem is kapható, művészettörténeti mű, amelyek nem voltak meg a Somogyi-könyvtárban, továbbá egy a Kr. e. II. századbeli márvány mellszobor, amelyet 35 év előtt Aradon fogtak ki a Marosból. Ennek kétségtelen római eredetét a bécsi Glyptotheka igazgatósága állapította meg.

Az ajándék értéke legminimálisabb becsléssel is 26.000 korona volt, viszont Zombory készíadására csak 400.

A Zombory-féle külön terem persze a jövő zenéje a kulturpalota kibővítésének kérdésével együtt

Különös és érdekes véletlen, hogy halála előtt két héttel még egyszer eszébe jutott Zomborynak a szülővárosa, mintha ismeretlen érzés unszolta volna, hogy siessen elintézni ezt a dologát is.

Mag hozta le ugyanis további ajándékként önarcképet és egy másik festményt a város, illetve a múzeum számára.

Olyan ritkaságszámba megy az ígéretét megtartó ember, hogy kényszerű tapasztalatból megszóluk: oda sem hallgatunk, mikor a fogadkozások elzengenek. Annál nagyobb örömmel emlékezünk meg Zombory Lajosról, aki nemcsak páratlan művészetében volt kivétel, hanem ebben is. Hogyan is mondta 45 év előtt, mikor a város ötven főtíjával megindult sok dícsőséggel szolgáló újára?

— Ígérem, hogy a nemes város kegyességét és yámolítását tanulásom és komoly törekvésem által egykoron meghálálhatni fogom...

Bőségesen meghálálta.

Hírek

XI 28. Kedd. Róm. kath. István ap. Pr. Stefánia. A nap kel 7 óra 22 perckor, nyugszik 4 óra 13 perckor.

Szegeden a gyógyszerárak közül szolgálat tartanak Grünwald I. örökösök Kálvária-17 (telefon 1225), Just Frigyes Petőfi Sándor-sárut 41 (telefon 1777). Temesváry József Kelen-ucca 11 (telefon 1391). Moldván Lajos Ujged. Vedres-ucca 1 (telefon 1846). Selmezi Béla omo-gyi-telep IX. ucca 489 (telefon 3425). Törő Márton Csongrádi sugárut 14 (telefon 1364).

— Egyed Aladár főesperes beiktatás. A csanád-csongrádi evangélikus egyházműve másodfelügyelője, Paraszka Gyula november 29-én délelőtt 10 órára az evangélikus templomba hívta össze az egyházműve tartozó evangélikus egyházak képviselőit endkivüli közgyűlésre, amelyen Egyed Aladár lelkész fogják ünnepélyesen beiktatni főesperesi hivatalába. A közgyűlésre az elnökség evangélikus egyház minden tagját és minden érdeklődőt meghív.

x Three Stars az elnevezése a Adkivül finom, illatos Darjeeling jellegű, intenzív aromájú indiai teakeverékünknek. Meinl Gyula Fióküzlet: Szeged, Kárász-u. 6.

— Surányi-Unger Tivadar előadása. Vitéz Surányi-Unger Tivadar egyetemi tanár, aki a gazdaságpolitikának földön is ismert művelője, ma tartja meg egy érdeklődéssel várt előadását „Világgazdasági kibontakozás“ címmel az Egyetem Barokk Egyesületének jog- és államtudományi fakultájában. Az előadást, amely délután 3 órakor a központi egyetem I. számú előadótermében lesz, hozzászólások követik.

— Disz doktoravatás. Wagner János nyugalmazott tanítóképzőintézet főigazgatóját december 2-án délelőtt fél 12 órakor a Ferenc József tudományegyetemen a bölcsészettudományok tiszteletbeli doktorává avatják.

— Öngyilkosság. Szombaton este Püspök-ucca 12 szám alatti lakásán zsírszódaoldattal megmérgezte magát Stein Péter borbélymester felesége. Az asszony az utóbbi időben buskomor volt, de hozzátartozói nem gondoltak arra, hogy milyen tervekkel foglalkozik. Szombaton este, amikor senki sem tartózkodott otthon, Stein Péterné zsírszódaoldatot ivott. Amint az asszony tettét észrevették, azonnal be szállították a belgyógyászati klinikára. Segíteni már nem lehetett, Stein Péterné tegnap este meghalt.

— Bebel-émlékünnepély. A szegedi nőmunkások Bebel halálának huszadik évfordulója alkalmából jól sikerült műsoros ünnepélyt rendeztek vasárnap délután az ipartestület zsufolásiig megtelt nagytermében. A bevezető előadást Ernst Sándorné tartotta, utána a munkásdalárda énekelt, majd Kéthly Anna országgyűlési képviselő tartott érdekes és értékes előadást Bebelről, a szociáldemokrácia egyik legnagyobb előharcosáról, aki először határozta meg a nő szerepét a munkásmozgalmában. Szerepelt a műsoron a munkások mandolin-zenekara, amelynek ez volt a bemutatkozása. A zenekart, amely tízenhat tagból áll, Lienthal Gyula tanította be és vezényelte nagy sikerrel. A zenekar előadta Mison András szerzeményét is, aki tagja a zenekarnak. Szerepelt a műsoron több szavaltat és énekszám, Olejnyik József Ady Endre „Almodik a nyomor“ című költeményét adta elő. Az ünnepélyt Ernst Sándorné zárta be.

Szól a nagy adó!

Gyönyörű vétel az új OR-ON-STANDARD TELEFUNKEN és PHILIPS készülékeken Díjtalan bemutatás.

Csillárok nagy választékban. Amerikai írógépek nagy raktára.

Kelemen Márton
KELEMEN UCCA 11.